МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
Отдел Администрация на затворите

Харта
за Правата и Задълженията
на Лишените от свобода и
Опасните за обществото лица

Указ на Министерството на Правосъдието от 5 декември 2012 г.

С указ на Министерството на Правосъдието от 5 декември 2012 г.се определи съдържанието на „**Хартата за правата и задълженията на лишените от свобода и опасните за обществото лица”** по чл. 69, ал. 2 от Президентски указ от 30 юни 2000 г., № 230 (*Наредба относно нормите в правилника за изправителните институции и лишаващите и ограничаващи свободата мерки.),* изменен от Президентски указ от 5 юни 2012 г., № 136.

СЪДЪРЖАНИЕ

Харта за Правата и Задълженията на Лишените
от свобода и Опасните за обществото лица.....стр. 5

Речник (Приложение 1).....” 28

Източници на наказателно-изпълнителното
право (Приложение 2)…… …….....” 56

Харта за Правата и Задълженията на Лишените от свобода и опасните за обществото лица

Хартата за правата и задълженията на лишените от свобода и опасните за обществото лица е предвидена от Наредбата за нормите в правилника за изправителните институции и лишаващите и ограничаващи свободата мерки. Хартата се връчва на всеки лишен от свобода или опасен за обществото гражданин – по време на първата среща с директора или изправителния инспектор при постъпването му в института – за да се позволи правилното използване на правата и да се гарантира доброто познаване на правилата, които съпътстват живота в затвора. За да могат и близките да се запознаят със съдържанието, Хартата е публикувана в Интернет страницата http://www.giustizia.it и копие от нея е на разположение за консултация в залата за свиждания във всеки институт. Освен Хартата на лишения от свобода, се връчват и преписи от закона от 26 юли 1975 г., № 354 (*Норми относно Правилника в изправителните институции и изпълнението на мерките за лишаване и*

ограничаване на свободата), указа на Президента на Републиката от 30 юни 2000 г., № 230 (*Наредба за нормите в правилника за изправителните институции и лишаващите и ограничаващи свободата)*, вътрешния Правилник на института и други разпоредби, включително и наднационални, отнасящи се до правата и задълженията на лишения от свобода и опасното за обществото лице, дисциплината и изправителното отношение, между които Европейската Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи. На лишения от свобода се посочва и мястото, където е възможно да се консултират пълните текстове на посочените норми.

Постъпване

Постъпването в института е под настойничеството на специална изправителна полиция към бюрото по Регистриране (Матрикола). Лишеният от свобода има **право да предупреди близките си**, в случай на постъпване или в случай на преместване от един институт в друг. Лишеният от свобода има право да си назначи един или двама доверени защитници (при липса му се назначава служебен защитник, избран от прокурора). Освен ако съдебната власт не е наложила забрана в момента на ареста (която не може да надвиши 5 дни), лишеният от свобода има право **да се среща и разговаря с личния си защитник**, от момента на

постъпването му и по време на целия престой в затвора, в определени часове и спазвайки необходимите условия, като представи молба до Бюрото по Регистриране. На лишеният от свобода се **взимат отпечатъци от пръстите и е подложен на обиск**, той трябва да **предаде пари, часовник, колан и ценни предмети.** Трябва да се подложи е на **медицински и психологически преглед,** по време на който може да заяви наличието на евентуални здравословни проблеми, зависимости, нетолерантности и необходимост от приемане на лекарства. **Може да поиска да не съжителства** с други лишени от свобода, с цел гарантиране на личната му невредимост.

Всекидневен живот

Изправителните институти трябва да разполагат с помещения за лични нужди и помещения, за провеждане на общи дейности, помещенията трябва да бъдат достатъчно просторни, проветрени и затоплени и с нужните санитарни възли. Лишеният от свобода има право за получи чаршафи, калъфки и покривало за леглото; трябва да се грижи за чистотата на килията и личната си хигиена. Гарантирана е възможността да се къпе и се осигурява периодично подрязване на брада и коса.

Всеки лишен от свобода или опасно за обществото лице има **право на престой на открито** поне за

два часа дневно, а при определени режими на охрана, за по-кратък период, но не по-малко от един час. Лишеният от свобода или опасното за обществото лице има **право на здравословен хранителен режим,** приспособен към личните му нужди. Има право на три хранения на ден, приети в определените от вътрешния правилник на института часове. Има право да разполага с питейна вода, както и да използва, съобразявайки се с правилата за безопасност, личен котлон. Разрешено е и закупуването, с лични средства на хранителни продукти и такива за удобство (т.нар. „екстра стоки”) и е гарантирано правото да получават отвън подобни стоки в колети, но в рамките на определените килограми. Група от представители на лишените от свобода контролират приготвянето на храната и цените на стоките, подавани в института. Гарантира се **правото на личното здраве,** и се издават направления за извършване на прегледи, касаещи предпазване, диагноза, лечение и рехабилитация, предвидено в общите права за мед. помощ. Наличните услуги, на разположение във всеки институт се описани в Хартата за мед. услуги за лишени от свобода и опасни за обществото лица. Разрешено е **правото да се упражнява личното религиозно предпочитание,** да се възползват от духовната помощ на католическия свещеник и да присъстват на религиозни служби в католическите

капели или в помещенията, приспособени за не католическо религиозно ориентиране.

Задължения за поведение:

Лишеният от свобода трябва да спазва нормите, от правилника за живот в института и допълнителните разпоредби, поставени от персонала на изправителната полиция. Дисциплинарните нарушения (между които неспазване на хигиената и реда, неизпълнение на трудови задължения, притежание и трафик на неразрешени предмети, пари и вещи, които могат да накърнят достойнството на друг човек, лъжливи информации вътре и с хора, извън института, заплахи или насилие, закъснения при завръщане след отпуска и други деяния, предвидени от закона като престъпления) се наказват – според сериозността – с предупреждение, мъмрене, изключване от занимателни и спортни дейности (най-много до десет дни), изолиране по време на престоя на чист въздух (за не повече от десет дни) и изключване от общите дейности (най-много до петнадесет дни). Лишеният от свобода е задължен да се подложи на обиск, всеки път когато е необходимо , за да се гарантира сигурността. Той има **право да не се наказва с принудителни физически средства, поради дисциплинарни нарушения (като използване на белезници**) и може да представи

жалба до наблюдаващия прокурор, по отношение на условията за изпълнението на дисциплинарните правомощия. Изобщо би могъл да представи жалба до наблюдаващия съдия за преценка на правата, приети от закона за затворите, и за всеки тип оплакване може да се обърне към директора на института, инспекторите, Министерството на Правосъдието, наблюдаващия съдия, съдебните и здравни органи на посещение в института, Председателя на областната комисия и към Президента на Републиката.

Образование и културни, спортни и занимателни дейности:

В изправителните институти са провеждат учебни курсове, на ниво начален и прогимназиален курс от задължителното образование, както и гимназиален курс. Лишените от свобода могат да получават дневна субсидия, в рамките на фиксиран с министерски указ размер, за посещение на гимназиални курсове с професионална насоченост. На лишените от свобода, които посещават професионални гимназиални курсове или университетски такива, и които са си взели изпитите от всяка година, им се заплащат, в случай че живеят в тежки икономически условия, разходите по покриване на таксите, училищните контрибуции, учебниците и книгите, и им се дава награда за добри

постижения. На лишените от свобода, които са се отличили с особено прилежание и резултатност по време на учебните курсове и професионалната ориентираност им се полагат възнаграждения. Освен това е предоставено правото на самостоятелна подготовка за полагането на изпити за придобиване на диплома за средно и висше образование. Институтите разполагат с библиотека, за която се грижат и управляват самите лишени от свобода. Достъпът до помещенията на библиотеката за отделните секции е разрешен в съответните часове и дни, определени във вътрешния правилник на института. В института се организират културни, спортни и занимателни дейности, които са част от превъзпитателното поведение. Организацията им се ръководи от комисия, съставена от директора, един или повече възпитатели, един или повече социални работници и от представители от лишените от свобода. За да участват в курсове или други дейности е достатъчно представянето на писмена молба. По време на престоя навън се препоръчва на лишените от свобода упражняването на спортни занимания.

Труд:

Трудът е един от основните елементи при затворническия режим. Лишените от свобода могат да участват, по тяхна молба в трудови

дейности вътре в института (готвачи, бръснари, складови работници) или извън него. Трудът извън института е начин за изпълнение на наказанието: прилага се без ограничения за осъдени за престъпления от общ тип, за осъдените от лишаване на свобода за по-особени престъпления, се прилага след изтичането на 1/3 от наказанието, а за осъдените на доживотен затвор се прилага след изтичането на поне 10 години. Наблюдаващият съдия приема разпоредбата от директора на института и посочва предписанията, които трябва да се спазват. Осъдените и опасните за обществото лица, подложени на мерки за сигурност в селскостопански лагери и работни домове са задължени да упражняват трудова дейност. Възнаграждението е определено в размер не по-нисък от две трети от заплащането, предвидено за колективни трудови договори.

Награди:

Лишените от свобода и опасните за обществото лица, които са се отличили с особено усърдие в работата, обучението, оказвали са помощ на други или са извършили заслужаващи похвала действия, се награждават с похвала от директора или с предложение – формулирана от дисциплинарния съвет – за помилване, условно освобождаване,

преждевременна отмяна на мярката за сигурност или други облаги.

Преместване:

Молбите за преместване се представят от директора на института към областния Инспектор когато се изисква премесване в друг затвор на територията на същата област или към Отдела по затворническа Администрация към Министерството на Правосъдието когато се изисква преместване в затвор, извън компетенцията на областта. Поощрява се критерия за преместване на лишените от свобода в институти, близки до местоживеенето на близките им. Лишените от свобода имат право да не бъдат местени по служебен път, ако няма сериозни и неоспорими причини за сигурността, изисквания на института или съдебни мотиви.

Пари и уреждане на икономическите отношения с институциите:

Забранено е притежанието на пари; сумите, с които лишеният от свобода е разполагал в момента на постъпването си в института и тези, които в последствие получава, чрез пощенски запис или се внасят в портиерната (спестявания), остават в депозит, и могат свободно да бъдат използвани от лишения от свобода за закупуване

на продукти, водене на кореспонденция или телефонни разговори. Лишеният от свобода е задължен да заплати разходите по издръжката, включително и стойността на хранодена, както и използването на лична екипировка, предоставена от затворническата администрация (матрак, чаршафи, чинии, прибори и др.) Чрез молба от страна на лишения от свобода, наблюдаващия прокурор може да разпореди опрощение на дълга, в случай на икономическо затруднение и ако заинтересования е показал добро държание.

Връзки с външната среда:

Лишените от свобода и опасните за обществото лица имат право на **свиждания (разговори)** с членове от семейството или с други лица (когато има основателни причини), освен със защитника и гарантиращия правата на лишените от свобода. По време на разговора, който се провежда в специални помещения без разделителни средства и под зрителен, но не и слухов контрол от персонала на изправителната полиция, лишеният от свобода трябва да спазва нужното поведение; в противен случай може да му се отнеме правото на свиждане. Всеки лишен от свобода човек при нормален режим, има право на шест разговора месечно, всеки с продължителност до един час и с не повече от 3 души заедно. Лишеният от свобода има право и на **телефонни разговори** с близки и с

хора, с които съжителства, а в някои случаи (при основателни причини) и с други хора; тези разговори се разрешават веднъж седмично и са с продължителност до 10 минути всеки един, както и при завръщане в института след разрешително или отпуска. Разходите са за сметка на лишения от свобода. Предвидени са по-ограничителни правила за специалните режими. Молбата трябва да бъде подадена от обвиняемите лица към Съдебната власт, занимаваща се със случая; а за осъдените (дори със съд. решение от първа инстанция) и опасните за обществото лица същата се подава до директора на института.

Кореспонденцията може да бъде получавана в затвора без ограничения при нормален режим; тази, адресирана от лишения от свобода към защитника или членове от Парламента, дипломатически представителства или консулски отдели на родните им държави, органи по защита на правата на човека не могат да претърпят никакъв тип ограничение. Всеки лишен от свобода има право да получи да четири колета месечно ненадвишаващи общо тегло до 20 кг., или по време на свижданията или изпратени по поща, ако петнадесет дни преди това не е имал свиждане. Гарантирана е връзката на лишените от свобода с техните **семейства.** На близките трябва да бъде съобщено за преместването от един изправителен институт в друг. Лишеният от свобода има право

да посочи имената на близките, които желае да бъдат информирани своевременно в случай на смърт или тежко заболяване и от които съответно да получи подобни съобщения. Лишените от свобода и опасните за обществото лица имат право да упражнят **правото си на гласуване** в случай на провеждане на избори и в специални места, чрез заявление на желанието си да упражни правото си на вот, поне три дни преди изборния ден до Кмета на мястото, където се намира института. Позволено е да се използват лични радио апарати, както и компютри и DVD, с учебна или работна цел.

Поощрителни мерки:

Отпуски: Отпуските са съставна част от изправителната програма, тъй като способстват за укрепването на емоционалните, културни и работни интереси. Краткотрайните отпуски се разрешават от наблюдаващия магистрат на осъдени, които не се считат за опасни за обществото, показали са добро поведение и вече са излежали голяма част от наказанието. Отпуските – премии не могат да бъдат за период над 15 дни и не се разрешават за повече от общо 45 дни в рамките на една календарна година. Фиксирани са ограничения и изключвания за осъдени за тежки престъпления и тези, които са извършили бягство или са получили отмяна на

някоя алтернативна мярка. В случай на неминуема опасност за живота, по отношение на някой близък роднина или съжителстващ, съдията, водещ делото или наблюдаващият прокурор могат да дадат кратък отпуск на обвиняемите лица, осъдените и опасните за обществото лица да посетят болния. Лишеният от свобода, който без извинителна причина не са завърне в института след привършване на отпуската се наказва дисциплинарно, ако отсъствието превиши 3 часа и преди изтичането на 12 часа; в останалите случаи се наказва като престъпление за бягство. В случай на отказ на разрешение за отпуска, лишения от свобода може да подаде жалба в кратки срокове.

Предсрочно освобождаване: наблюдаващият прокурор може да даде на лишените от свобода осъдени предсрочно освобождаване, което се състои в съкращаване на наказанието с 45 дни за всеки 6 месеца от понесеното наказание. Наградата за предсрочно освобождаване са полага само за този, който е показал добро поведение и е съблюдавал правилата. Признава се и за периода, прекаран в предварителен арест или в домашен арест. Може да се разреши при аналогични условия и във връзка с мярката за зачисляване за пробен период към социалните служби. Ако решението на наблюдаващият прокурор е отрицателно, може да се подаде мотивирана жалба

към наблюдаващия съд в срок до10 дни от писменото съобщение за възражението.

Алтернативни мерки на задържането в затвор:

Зачисляване за пробен период към социалните служби

Ако присъдата или остатъка от наказанието е по-малък от три години, лишения от свобода, на основа на резултатите от наблюдението на личността му, може да бъде поверен на социалните служби, за периода от наказанието, което му остава да излежи и по време на който ще бъде следван от външна Дирекция по изпълнение на наказанията. Молбата за поверяването се отправя към наблюдаващия прокурор, а мярката се отпуска от наблюдаващия съд. Същият наблюдаващ съд, ако се увери в успешния краен резултат от периода, прекаран при зачисление, обявява наказанието за изтекло както и всяка друга наказателна последица от присъдата. Наркозависимите и/или алкохолиците, с присъда или остатък от наказание за по-малко от 6 години (4 години за особени престъпления) и които водят оздравителна програма или имат намерение да се подложат на такава (в съгласие със службата по наркозависимост към принадлежащата ТЗС) може да се възползва от т. нар «терапевтично»

поверяване. Мярката за поверяване не може да бъде разрешена повече от два пъти.

Задържане в домашни условия:

Наблюдаващият съд позволява задържането в домашни условия, на лица навършили 70 години, ако не са обявени за обичайни престъпници, професионални или с тенденция и нямат повторен рецидив. Могат да се възползват от същата мярка, за наказание или остатък от наказание под четири години, бременни жени, майки или бащи с деца, с които съжителстват и чиято възраст е под 10 години, хора с особени здравословни проблеми или на възраст над 60 години (ако се нетрудоспособни) или под 21 години; лица с наказание или остатък от наказание под две години.

Изпълнение на наказанието при домашни условия, ако не надвишава осемнадесет месеца

Освен посочените случаи, законът предвижда за наказание под осемнадесет месеца – дори ако това е остатък от по-високо наказание – да се изпълни в жилището или друго място на пребиваване, ако не се касае за осъдени за сериозни престъпления по чл. 4 бис от закон № 354/75 (виж речника). Майка с деца на възраст под 10 години, в случай че е претърпяла една трета от наказанието (15 години, в случай, че е осъдена на доживотен затвор), може да се възползва от изпълнението в домашни

условия и ако има възможност да поднови съжителството с децата си.

Полусвобода:

Полусвободата позволява на осъдения да прекара част от деня извън института, за да участва в трудови дейности, образователни и при всички случаи полезни за приспособяването в обществото. Разрешава се от наблюдаващия съд на този, който:

- е подложен на мярка за сигурност;
- осъден е на арест или лишаване от свобода за не повече от 6 месеца;
- осъден е на наказание по-високо от 6 месеца, но вече е понесъл половината (2/3 за по-сериозни престъпления, посочени в чл. 4 бис, ал. 1 О.П.)
- осъдени на доживотна присъда, и които са понесли 26 години в затвора.

Условно освобождаване:

Условното освобождаване може да се разреши на който е претърпял поне 30 месеца или при всички случаи половината от наложеното наказание и когато оставащото наказание не надвишава 5 години (при рецидив поне 4 години от наказанието и не по-малко от ¾; ако е за доживотна присъда, изтърпените години трябва да са поне 26). За да се придобие тази премия е необходимо по време на изтърпяване на наказанието, лицето да е показало поведение, което да демонстрира неговото разкаяние и

осъзнаване. Освобождаването е подчинено на изпълнението на обществени задължения, произлизащи от престъплението, с изключение, че бъде доказана невъзможност за изпълнението.

Прекратяване на наказанието от лишаване на свобода за наркозависими и алкохолнозависими лица:

Наблюдаващият съд може да прекрати изтърпяването на наказанието за пет години, на този, който трябва да изтърпи наказание или остатък от наказание ненадвишаващо 6 години (4 за осъдени за по-особени престъпления) за престъпления, извършени в състояние на наркозависимост/алкохолна зависимост и който е показал положителни резултати по терапевтична и обществено-рехабилитационна програма към социални или упълномощени по закон центрове.

Специални режими за лишаване от свобода:

Режим за специално наблюдение:

Режимът за специално наблюдение може да бъде наложен от Отдел Затворническа администрация (по лично усмотрение или след сигнал от Директора или съдебната власт и невъзражение от страна на дисциплинарната комисия) във връзка с извършването на многократни действия, по неспазване на правилника и сигурността в изправителните институти. Той се състои в

особени ограничения, които касаят достъпът до трудовите дейности, общите занимания, писмената и телефонна комуникация, притежаването на предмети, които по принцип са разрешени. Ограниченията, не могат да се отнасят до личната хигиена, здравословните нужди, храната, облеклото и снабдяването с нужното бельо, четенето на книги и периодична преса, упражнението на религиозните предпочитания, употребата на радио апарати и други подобни, ако са разрешени, престоят на чист въздух поне за един час, разговорите със защитника, както и тези със съпруг/ата, съжителстващия/та, синовете/дъщерите, родителите и братята/сестрите. Ако има възражения, относно мярката, наложена от Отдел Затворническа администрация, може да се подаде жалба до Наблюдаващия съд в срок до десет дни.

Режим за осъдени за по-тежки престъпления:

Лишените от свобода и опасните за обществото лица за по-тежки престъпления, изброени в чл. 4 бис 1. 354/1975 (виж речника) имат право на не повече от четири свиждания и два телефонни разговори месечно, и търпят ограничения, при прилагането на премии относно трудовите дейности извън института, културните и спортни занимания, отпуските и алтернативните мерки.

Режим на постоянно изолиране:

Допуска се при здравословни причини и в случай на заразно заболяване. Може да бъде наложено като санкция за изключване от общите дейности (със забрана да комуникира с останалите), както и по време на наказателното следствие и обществено-превентивни мерки, наложени от съдебната власт. Гарантирано е нормалното хранене, наличието на питейна вода и медицински контрол. Лишените от свобода в условия на изолиране имат право да бъдат посетени от представители на политическата, съдебната, административната и религиозна власт, посочени в чл. 67 от закон № 354/75

Временна отмяна на нормалните правила на третиране:

Министерството на правосъдието, в някои редки случаи на неподчинение или други сериозни ситуации на извънредно положение, има право да прекрати в института или в част от него, налагането на нормалните правила на третиране на лишените от свобода и опасните за обществото лица до възстановяване на правилата и сигурността за възможно най-кратък период от време. Освен това Министерството на правосъдието има право да отмени изцяло или в част прилагането на нормалните правила на третиране, отнасящи се до лишени от свобода или опасни за обществото лица, за престъпления по тероризъм или подривна дейност, касаещи

демократичния обществен ред или престъпления по организирана престъпност от мафиотски тип, във връзка с която са налице явни
елементи, водещи до връзки с организираната криминална, терористическа или подривна престъпност. Отмяната се състои в необходими ограничения, с цел възпрепятстване на контактите с криминалните организации (само един месечен разговор с близките или съжителстващи, като се налага слухов и записващ се контрол – изключение само за разговорите със защитника; ограничения, относно паричните суми и предмети, получавани отвън, изключване от представителствата на лишените от свобода, прочит и цензура на кореспонденцията, ограничения за престоя на чист въздух); за период от четири години, който може да бъде продължен за по-следващи периоди от по две години. Лишените от свобода, подложени на специален режим са настанени в специално предназначени места в институтите, в обособени секции, отделени от останалите секции в института, надзиравани от специализирани звена на изправителната полиция. При възражение, относно наложената мярка, може да се подаде жалба до Наблюдаващия съд в гр. Рим, в срок от двадесет дни след съобщението. Лишеният от свобода или опасно за обществото лице на режим 41 бис от закон № 354/1975 (виж речника) участва

на съдебните заседания от разстояние, по начините, предвидени по чл. 146 бис от нормите за прилагане на Н.П.К.

Лишени от свобода бременни жени, родилки и майки с деца:

Не може да бъде присъдена, нито изпълнена мярката за задържане под стража в затвор за бременни жени или майки с деца на възраст под шест години, с изключение на много сериозни предохранителни причини от особена значимост. Наказателното изпълнение е различно за бременните жени или майките с деца до една година; също така наказателното изпълнение е различно и за майки с деца под три годишна възраст; изпълнението на санкцията за изключване от общите занимания е отменено за бременните жени и тези с деца до шест месеца и майки, които кърмят децата си до една годишна възраст; за осъдените и опасните за обществото лица, се допускат лечение и помощ извън института за децата им на възраст до десет години; за бременните жени и за майките с деца е гарантирана съответната медицинска помощ, от страна на лекари специалисти, акушери и педиатри и лишените от свобода са настанени в подходящи помещения.

Лишени от свобода чужди граждани:

Лишените от свобода чужди граждани имат право да поискат да бъдат информирани консулските отдели на съответните страни за ареста им, да получат препис от нормите на родния си език, да осъществят телефонни контакти и разговори, с помощта на преводач. Имат право да следват техните хранителни диети както и религиозното им и духовно ориентиране. Лишените от свобода чужди граждани, които трябва да претърпят наказание, дори остатък, под две години, имат право да бъдат екстрадирани в собствената си страна. Заедно с наказателната присъда може да бъде наложена и мярка за сигурност при екстрадирането, изпълнена след изтърпяване на наказанието за лишаване от свобода. Във всеки случай не може да бъде екстрадиран в родната си страна лишен от свобода, ако там рискува да бъде подложен на преследване поради расистки, политически, религиозни, сексуални, езикови, граждански или др. причини. Лишеният от свобода може да поиска преместване в родната си страна, за понасяне на присъдата (над шест месеца) наложена в Италия; съответната молба се подава до Министерството на Правосъдието в Италия или, ако деянието се счита за престъпление и в двете страни, до Министерството на Правосъдието в родната си страна.

Напускане:

Лишените от свобода и опасните за обществото лица получават специална помощ в периода, който предшества непосредствено тяхното напускане на института, с участие на социалните служби и подготвителна програма, ориентирана към разрешаване на специфичните проблеми, свързани с условията на живот към който трябва да се приспособят. Напускането става в деня, определен в заповедта, освен ако не се налага да изпълни мярка за сигурност за задържане При напускането, на заинтересуваното лице се предоставят личните му парични суми и вещи.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Речник

Амнистия

Амнистията заличава престъплението и прекратява изпълнението на присъдата и допълнителните наказания, свързани с престъпленията, за които е наложена (чл.151 от н.к. и 672 от н.п.к.). Различава се от помилването от индивидуален о общ характер, които прекратяват наказанието, но не заличават престъплението.

Апелиращ

Това е лице, осъдено на процес от първа инстанция, за когото се води дело в апелативен съд.

Домашен арест

Това е принудителна лична мярка за неотклонение, която се налага на следствени лица или обвиняеми по време на предварителното следствие и при наказателното съдопроизводство. Максималният период от време зависи от сериозността на престъплението и фазата на съдопроизводството (чл. 284 и 303 от н.п.к.) Домашният арест, като мярка за неотклонение не

бива да се смесва с понасяне на наказание при домашни условия.

Член 4 *бис* закон от 26 юли 1975 г., № 354, „Норми в изправителния правилник"

Предвижда специален режим за лишаване от свобода, който включва забрана на определени бенефиси (достъп до трудови дейности извън института, отпуски –премии и алтернативни мерки на лишаването от свобода), касаещи осъдени за следните престъпления:

- престъпления, извършени с терористическа или подривна цел;
- организирана престъпност от мафиотски тип (чл. 416 бис от н.к.);
- налагане на подчинение и трафик с хора (чл. 600, 601, 602 от н.к.);
- отвличане на човек (чл. 630 от н.к.)
- организирана престъпност с цел контрабанда на тютюн (чл. 291 куотер от Президентски указ 43/1973 г.);
- организирана престъпност за трафик на наркотици (чл. 74 от Президентски указ 309/1990 г.);
- всяко престъпно деяние, извършено с цел да подпомогне дейността на сдруженията от мафиотски тип, освен ако осъденият не е сътрудничел с правосъдието и няма връзки с организираната криминална престъпност.

Социален работник

Той е служител към Министерството на Правосъдието (да не се смесва със социален работник към общината или Здравната система), под прякото ръководство на Главна дирекция за изпълнение на наказанията (UEPE). Поддържа контакти със семействата на лишените от свобода и с вътрешните организации, наблюдава поверените към социалните служби лица и има съществена роля за отпускането и изпълнението на законовите бенефиси.

Електронна гривна

Налагайки мярката под домашен арест, съдията може да нареди процедура на контрол чрез електронни средства, ако обвиняемият даде съгласието си (чл. 275 бис от н.п.к.). Съгласието за евентуално използване на тези процедури за контрол се изисква от лишения от свобода при постъпването му в затвора (чл. 23 Р.Е.).

Каса глоби

Това е учреждение с юридически характер към Отдел Администрация на затворите, което финансира програмите по реинтегриране в полза на лишените от свобода, опасните за обществото лица и техните семейства и проекти за строителство на нови изправителни институти, с цел подобряване на затворническите условия.

Приходите, които образуват сметковия фонд на Касата са плод от ръчно изработените предмети в затвора, парични санкции и други санкции, свързани със съдопроизводството.

Осъден (или окончателен)

Това е обвиняемото лице, за когото е произнесено съдебно решение за присъда, без право на обжалване

Социални кооперативи

Това са кооперативни дружества, учредени от закон 381/1991, които ръководят социално-здравните и възпитателни услуги и дейности от различен характер с цел въвеждането в трудовия пазар на хора в неблагоприятно икономическо положение.

Съд със съдебни заседатели

Съдът със съдебните заседатели разглежда престъпления, за които законът определя доживотно наказание или лишаване от свобода за период не по-малък от двадесет и четири години и всички сериозни престъпления, описани в чл. 5 от н.п.к. Съдът със съдебните заседатели е съставен от двама съдии и шест съдебни заседатели.

О.А.З. Отдел Администрация на затворите

Това е отдел към Министерството на Правосъдието, натоварен с изпълнението на задачите, свързани със затворническата система.

Лишен от свобода

Това е общо наименование, с което се характеризира лице, на което е наложено да понесе наказание в институт, без да се уточнява юридическата позиция.

Помилване от индивидуален характер

Помилването е опрощаване изцяло или отчасти на наложено наказание или замяната с друго наказание, предвидено от закона (чл. 174 от н.к. и 681 от н.п.к.). Това е индивидуален указ за опрощаване и се различава от помилването от общ характер. Молбата за помилване, се съставя от осъденото лице или негов близък роднина или адвокат и се изпраща до Президента на Републиката, чрез Министерството на Правосъдието. Ако осъденият е лишен от свобода или опасно за обществото лице, молбата се подава до наблюдаващия прокурор, който я изпраща до Министъра на Правосъдието, заедно с лична мотивация.

Обвиняем

Това е следствено лице, срещу което е насрочено съдебно заседание. (чл. 60 от н.п.к.)

Следствен

Това е лице, срещу което се води предварително следствие (чл. 347, ал. 2 от н.п.к).

Помилване от общ характер

Помилването е опрощаване изцяло или отчасти на наложено наказание или замяната с друго наказание, предвидено от закона (чл. 174 от н.к. и 672 от н.п.к.). Налага се пряко от съдията, който е издал съдебното решение за присъдата. В случай, че съдебното решение предвижда налагането на мерки за сигурност, то евентуалните промени, произтичащи от помилването са от компетентността на наблюдаващия прокурор. Представлява указ за опрощаване от общ характер (касае повече осъдени лица б.пр.) и се различава от помилването от индивидуален характер.

Лишен от свобода в специализирано звено

Това е обществено опасно лице, подложено на мерки за сигурност в изправителния институт.

Изправителен институт

Обикновено се нарича затвор, това е затворено, изолирано място от обществото, където се приемат лишените от свобода. Изправителните

институти са подчинени на Отдел Администрация на затворите. В изправителните институти са включени:

- Окръжен изправителен институт където се задържат лица, в очакване на присъда или осъдени на наказания под пет години (или остатък от наказание под пет години);
- Институт за лишаване от свобода, това е място, където се изтърпяват по-високи присъди;
- наказателен институт за малолетни, където се настаняват лишени от свобода малолетни (над 14 години);
- институти за изпълнение на мерки за сигурност:

Селскостопански лагери, Работни общежития, Медицински заведения под охрана, Психиатрични съдебни болници (ПСБ), които ще бъдат заменени със заведенията по ал. 2 от чл. 3 тер от Законодателно постановление от 22.12.2011г. № 211 (променено от закон от 17.02.2012 г. № 9).

Изправителен институт с лек режим за Наркозависими (ICATT)

Институт, в който се полагат грижи за физическото и психично възстановяване на наркозависимите, чрез олекотяване на програмите и включването на социални служби за наркомани, областната санитарно здравна служа,

териториалните организации, третия сектор, доброволци и терапевтични сдружения.

Изправителен институт с лек режим за лишени от свобода Майки (ICAM)

Наред с изискването за охранителни мерки от не висока значимост, съдията може да разпореди в Институти с лек режим (I.C.A.M.), предохранително задържане или изтърпяване на наказанието за бременни жени или майки с деца под шест години, или бащи, в случай че майката е починала или се намира в условия на невъзможност за отглеждането им.

Наказателен институт за малолетни

Това е институт, където се настаняват лишените от свобода малолетни (над 14 години).

Институти за изпълнение на мерки за сигурност

Институтите за изпълнение на мерките за сигурност са: селскостопански лагери, работни общежития, медицински заведения под охрана и психиатрични съдебни болници (чл. 62 от закон от 26 юли 1975 г., № 354, Норми в правилника на изправителните институции).

Предсрочно освобождаване

На осъденият на наказание от лишаване от свобода, който е показал добри резултати по превъзпитанието, му се полага приспадане от четиридесет и пет дни за всеки семестър от претърпяното наказание. Предсрочното освобождаване се изиска от осъденият и се разрешава от наблюдаващия прокурор. На жаргона в затвора приспадането се нарича даване на ”дни”. Дори лицата, временно поверени на социалната служби (*виж*) и поверените, при особени случаи на наркозависимост (*виж)* могат да се сдобият с този бенефис, след като са показали добри обществени резултати.

Министерство на Правосъдието

Това е Ведомство към Италианското Правителство, което се занимава в със Съдебната администрация, гражданска, наказателна, за малолетни, изправителна и за магистратите.

Лични принудителни мерки за сигурност

Могат да бъдат наложени на следствени или обвиняеми лица за престъпления, за които максималната предвидена присъда е над три години лишаване от свобода, ако е налице опасност от бягство, фалшифициране на доказателствата или извършване на нови престъпления. Лични принудителни мерки за

сигурност са: забрана за напускане на страната, задължение за представяне пред съдебната полиция, отстраняване от семейното жилище, забрана или задължение да се пребивава на определено място, домашен арест (виж), задържане под стража в затвора или на място за лечение. По силата на членове 272-286 от н.п.к., отнасящи се за изпълнението и членове 291-308 от н.п.к. относно времетраенето на мерките.

Мерки за сигурност

По силата на членове 199 и по следващи от наказателния кодекс.

Мерките за сигурност се налагат:

- на лица, считани за опасни за обществото;
- в случай на извършване на престъпление, или утопично престъпление по член 49 от наказателния кодекс, или в случай на съгласие или подстрекаване за извършване на престъпление;
- когато се счита, че могат да се извършат нови деяния, предвидени от закона като престъпление.

Тези мерки се присъждат от съдията, който издава съдебната присъда. Имат задача не само възпирането на обществената опасност, но и превъзпитанието, с тенденция да улеснят реинтеграцията на личността в обществения контекст. Те нямат определен срок: законът определя минималния срок за продължителност и

след изтичането му съдията преценява, дали лицето се смята още за обществено опасно. Мерките за сигурност са индивидуални, когато ограничават личностната свобода (под форма на задържане или не), имуществени, когато се отнасят само до имуществото на лицето (залог за добро поведение и конфискуване).

Мерките за сигурност под форма на задържане са:

- изпращане в селскостопански лагери или работни общежития (за затвърдени престъпници, професионални и с тенденция за такива);
- настаняване в болнично заведение и охрана (за осъдени на наказание, което е намалено поради психично заболяване или хронична зависимост от алкохол и наркотични вещества);
- настаняване в психиатрична съдебна болница (за обвинени и оправдани поради горе изброените причини; не се прилага за малолетни);
- настаняване в изправителен дом за малолетни.

Мерки за сигурност не под форма на задържане:

- свобода под наблюдение (включва задължението да се изпълнява стабилна трудова дейност или да се намери такава, задължение да се прибира вкъщи до определен час);
- забрана за пребиваване (на територията на една или няколко общини или една или няколко области);

- забрана да се посещават кръчми и обществени места, където се продават алкохолни напитки;
- **екстрадиране на чужд гражданин в родната страна (*виж*).**

Наблюдаващия прокурор контролира изпълнението на индивидуалните мерки за сигурност; проверява дали заинтересуваният е обществено-опасна личност; издава или отменя декларациите за тенденция за извършване на престъпление, обичайност или професионалност в престъплението. Срещу тези разпоредби може да се подаде жалба до Наблюдаващия съд от страна на прокурора, заинтересуваното лице или защитника (чл. 679 и 680 от наказателно процесуалния кодекс).

Съдебно известие

Това е действие, с което съдебният изпълнител или друго лице, посочено от закона (като съдебна полиция), поднася формално акт до знанието на получателя, чрез връчване на копие вярно с оригинала на съдебни книжа. При получаването, адресантът трябва да се подпише на разписка за получаване („запознат съм с известието”), което съдебният изпълнител ще изпрати на властта, която го е издала.

Защита на Държавна издръжка („безплатна защита”)

Състои се в допускане до безплатна юридическа защита в полза на социално слабите лица, за да могат да бъдат защитавани пред съдията по време на съдебното разглеждане и също при съдебните процедури от наблюдаващия характер.

Парично наказание

Това е едно от видовете наказания, които се прилагат на осъдения (другото е наказание от лишаване на свобода). Състои се от глоба, наложена за престъпления и глоба за нарушения на разпоредби. Това е санкция, заместваща (*виж*) наказанията от лишаване на свобода за кратък период, предвидени от закон от 24 ноември 1981 г., № 689 „Административни санкции и промени в наказателната система” (чл. 53 и следващи). Паричното наказание може да бъде изплатено на вноски или превърнато в наказание от лишаване от свобода.

Обществена опасност

Това е опасно за обществото лице, което е извършило престъпления и е възможно да ги извърши отново (чл. 203 от н.к.).

Разрешително за престой

Това е административно разрешение, издадено на чужд гражданин, което му позволява да пребивава в Италия. Молбата за разрешително за престоя трябва да се подаде в срок от осем работни дни от пристигането на италианска територия в Отдел Емиграция в случай, че вече е издадено позволение (нула оста) за събиране по семейни или работни причини, в останалите случаи молбата се подава в Полицейското управление.

Личен обиск

Лишените от свобода могат да бъдат подложени на обиск по причини за сигурност и в пълен респект към личността им (чл. 34 ОП и чл. 74 Рег)

Прокурор

Това е магистратът, който приема съобщението за престъпление, упражнява наказателни действия, представлява обвинението по време на наказателните дела и подготвя фазата на изпълнението на наказанията.

Рецидив

Това е индивидуално положение на лице, което и било осъдено за едно престъпление със съдебно решение, без право на обжалване и извършва второ (чл. 99 от н.к.). Представлява една от т.нар. наказателна последица при присъдата и се вписва

в личностната характеристика на виновния. Рецидива включва възможността за увеличение на присъдата.

Лишаване от свобода

Лишаването от свобода е наложеното наказание на осъдения за съответните престъпления. Продължителността е от 15 дни до 24 години и се изтърпява в някой изправителен институт. Наказанието лишаване от свобода може да бъде преобразувано, ако съществуват нужните условия, в парично наказание.

Изплащане на вноски при наложено парично наказание

В случай на присъда на парично наказание или преобразуване на наказанието лишаване от свобода в парично наказание, и когато са на лице ситуации на неплатежоспособност поради временна невъзможност да се извърши заплащането, осъденият може да подаде молба за отсрочка или изплащане на вноски (чл. 660, ал. 3 с, от н.п.к.). Наблюдаващият прокурор след преценка на икономическото състояние на осъдения, може да нареди паричното наказание да бъде изплатено до рамките на тридесет месечни вноски (чл. 133 тер от н.к.). Паричното наказание може да бъде трансформирано в свобода под наблюдение или заместено с работна дейност.

Реабилитация

Това е законов бенефис (чл. 178 и следващи от н.к. и чл. 683 от н.п.к.), който анулира изцяло всички ефекти от една наказателна присъда. Реабилитацията се допуска, след като са изтекли поне три години от деня, в който наказанието е било приключило (в затвор, алтернативна мярка, заличено чрез помилване или други бенефиси). Трябва да изминат поне осем години, когато има случай на рецидив (чл. 99 от н.к.) и десет години, в случай, че осъденият е бил обявен за обичаен престъпник, професионалист или с тенденция за такъв. За да се получи реабилитация е необходимо осъденият, ако е бил подложен на мярка за сигурност, да е получил и отмяната и да е реализирал гражданските си задължения, произтичащи от престъплението, тоест да е обезщетил причинената щета. За да се получи реабилитация е необходимо да е било спазвано добро поведение през целия разглеждан период от време, като не само не е извършвано друго престъпление, но е спазвано коректно и отговорно държание. Молбата за реабилитация се подава до Наблюдаващия съд, който взима решение в колективен състав.

Молител

Това е обвиняемо осъдено лице, което подава касационна жалба до Касационен Съд.

Касационна жалба

Обвиняемият или Прокурорът могат да подадат обжалване до Касационният съд срещу съдебно или апелативно решение или съд. решение без право на обжалване (чл. 607 от н.п.к.). Прокурорът, заинтересуваният , а в някои случаи и затворническата администрация могат да предявят обжалване срещу нарежданията на Наблюдаващия съд (чл. 71 *тер* от закон от 26 юли 1975 г., № 354 „Норми в правилника на изправителните институции”. Причините, поради които може да се подаде жалба са определени в чл. 606 от г.н.к. и се отнасят основно до Наблюдаващия съд, неспазване на законността и неспазване на обосновката при нареждането.

Факултативно отлагане на изпълнението на наказанието

Изпълнението на наказанието може да бъде отложено (чл. 147 от н.к. и чл. 684 от н.п.к.) в случай, че:

- е представена молба за помилване;
- осъденото лице на наказание, ограничаващо личната му свобода е в състояние на тежко физическо заболяване;

- осъденото лице на наказание, ограничаващо личната му свобода е майка с дете на възраст под три години.

Задължително отлагане на изпълнението на наказанието

Изпълнението на наказанията за лишаване от свобода, полузадържане и свобода под наблюдение трябва да бъде отложена (чл. 146 от н.к. и чл. 684 от н.п.к.) в случай, че осъденият е:

- бременна жена;
- майка с деца на възраст под една година;
- лице, заразено от Спин или друга рядка опасна болест, несъвместима с условията на затвора, и когато е налице основанието за „несъответствие с изискването на лечението.”

Лица, които работят в изправителния институт и към които лишения от свобода може да се обърне:

- **директорът и заместник-директорите** в изправителния институт, които отговарят за насоката и правилното ръководство на института.
- **командирът, инспекторите, завеждащите службите, асистентите и служителите от изправителна полиция** са тези, които гарантират реда и сигурността в института, участват в дейностите по наблюдението и превъзпитателното

третиране както и придружаването до определени места;

- персоналът от полицейските служители към **бюро Администрация,** се занимава с практиките по постъпването и освобождаването на лишените от свобода, организира присъствието им на съдебните дела, разпитите, разговорите със защитниците и разследващите и приема молбите („въпросите”) подадени от лишения от свобода към Директора на института;
- **Завеждащият възпитателната дейност и възпитателите,** са тези, които подготвят, организират и координират вътрешните дейности, отнасящи се до обучението, труда, културните инициативи, занимателни и спортни дейности. Участват в екипа по наблюдението и третирането.
- **работниците от Служ. Н.,** асистират лишените от свобода, които проявяват явна зависимост към наркотиците и алкохола;
- **социалните работници** към Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията” участват в дейностите по наблюдението и третирането, наблягайки на връзката между лишения от свобода и външния свят с оглед на предполагаеми законови бенефиси (алтернативни мерки) или освобождаване от затвора, също така извършват контакти и с близката на лишения от свобода;

- **асистентите-доброволци,** които участват във възпитателни дейности под организирана и дружествена форма.
- **католическият свещеник и дух. представители на други религии;**
- **психологът, психиатърът, завеждащият медицинския център, лекари и мед.работници;**
- **завеждащият административно-счетоводната дейност и счетоводителите**.

Лица, които работят извън изправителния институт и към които лишения от свобода може да се обърне:

- **регионален инспектор към Администрация на затворите,** който програмира превъзпитателните дейности, координира работните и професионални програми, образователните дейности, спортни и културни занимания, в негова компетентност са и постъпванията и преместванията в институтите от областната територия.
- **Съдебната Власт, която процедира;**
- **наблюдаващият прокурор** който се грижи за организацията в изправителните институти и наказанията и в частност има правото да взима решения, относно молбите на лишените от свобода за разрешаване на алтернативни мерки и жалби, представени от същите срещу наредби,

наложени от Администрация на затворите, молби за разрешителни или отпуски от страна на лишените от свобода е за прекратяване на мерките за сигурност;

- **Европейски Съд за правата на човека** към който може де се обърне, само след като е използвал всички юридически средства пред националните съдии (в срок от шест месеца от приемането на окончателното съдебно решение) и когато се счита, че са нарушени правилата от Европейската Конвенция по Правата на човека от 04.11.1950 г.;
- **Президентът на Републиката,** към който може пряко да се подаде молбата за амнистия или замяна на наказанието. Молбата за помилването трябва да се представи от Министерството на Правосъдието чрез наблюдаващия прокурор.
- **Гарантът за правата на лишените от личностна свобода лица,** където е назначен на териториалният периметър на изправителния институт; Гарантът извършва дейности, свързани с подбуждане на обществената чувствителност, относно теми, свързани с човешките права и възпитателните резултати от наказанията.

Допълнителна храна

За хранителните продукти, които лишените от свобода могат да закупят за собствена сметка има ограничения.

Условно прекратяване на наказанието

Ако съдията издаде съд.решение за лишаване от свобода или арест за период до две години, то изпълнението може да бъде временно прекратено. Ако за пет години (или две в случай на законово нарушение) осъденият не извърши други престъпления и изпълнява наложените му задължения както и ако не е претърпял друго осъждане, престъплението се обявява за анулирано. В противен случай, условното прекратяване се отменя и присъдата трябва да бъде изпълнена. Ако осъденият е под 18 години, условното прекратяване може да бъде допуснато дори в случаи на наказания до три години за арест или лишаване от свобода. Ако възрастта е от 18 до 21 години или повече от 70, наказанието за лишаване от свобода се прекратява условно, ако не надвишава две години и шест месеца. Условно прекратяване на присъдата може да се отпусне, ако съдията счете, че виновният няма да допусне други престъпления, ако не е бил осъждан, не е бил лишаван от свобода и на са му налагани мерки за сигурност, отнасящи се за социално опасните лица. Условното прекратяване е по силата на членове 163-168 от н.п.к.

Съдебни разходи

Това са разходите по делото и издръжката в затвора, които се преписват за сметка на обвиняемото лице в съд. решение за присъдата. Могат да бъдат опростени (тоест премахнати), ако осъденият се намира в тежко икономическо състояние и е спазвал прилежно поведение.

Третиране

Към осъдените и обществено опасните лица се прилага превъзпитателно поведение, насочено към тяхната социална ресоциализация. Третирането се прилага според индивидуалният критерий във връзка със специфичните случаи, спазвайки човешките права и гарантирайки респекта към човешката личност. Основно третирането се осъществява чрез методите на възпитанието, труда, религията, културните дейности, спортните и занимателни мероприятия , дава се съдействие за уместни контакти с външния свят и връзките със семейството.

Наблюдаващ съд

Наблюдаващият съд има териториална компетенция в областта на действие на Апелативния Съд. Това е колективен специализиран орган, състоящ се от магистрати на длъжност и експерти по психология, социални дейности, педагогика, психиатрия и клинична

криминология, както и учени по криминалистика. Нарежданията на Наблюдаващия съд се приемат от колектив, съставен от четири лица: президентът, наблюдаващият магистрат и двама експерти. Наблюдаващия съд решава в качеството си на съдия от първа
инстанция и апелативен съд. На първа инстанция решава относно допускането или отмяната на зачислението за определен период към социалните служби, задържането в домашни условия, полусвобода, условно освобождаване; задължителното или факултативно изпълнение на наказанието лишаване от свобода; молбите за реабилитация. На втора инстанция, в качеството си на апелативен съд, Наблюдаващия съд взима решения относно възраженията, подадени във връзка със съдебните решения за оправдание с публично приложение на мерките за сигурност, приложени от наказателните съдилища и относно наредбите от заседанията на наблюдаващите прокурори. Освен това взима решения относно жалбите срещу мерките, приети от наблюдаващите прокурори относно отпуските, предсрочното освобождаване, екстрадирането от Държавата, както и някои разпореждания, издадени от администрацията на затвора. Наблюдаващият съд в гр. Рим има право да решава относно жалбите по наредбата за прилагането на нормите по чл. 41 бис, ал. 2 от

закон № 354 от 1975 г. Срещу решенията на Наблюдаващия съд може да се отнесе жалба до Касационния съд.

Наказателен съд

Наказателният съд в колективен състав (три съдии) взимат решения относно сериозните престъпления, предвидени по чл. 33 бис от н.к.; в монократичен състав (един съдия) решава по-леките престъпления, непредвидени по чл. 33 бис от н.к.

Главна дирекция Изпълнения на наказанията (Uepe)

UEPE (учреден със закон за изправителната реформа № 354 от 1975 г., представлява периферен орган към Министерстово на Правосъдието, Отдел Администрация на затворите Извършва обществено-социални разследвания, поискани от Наблюдаващия съд, с цел да се опознае личното, семейно и трудово положение на лицата, които изтърпяват присъда или мярка за сигурност, както и с цел да се отсъди налагането на алтернативна на лишаването от свобода мярка, или ограничаващите свободата мерки или програмата на третирането.

Наблюдаващ кабинет

Наблюдаващият кабинет има териториална компетентност за няколко области. Областта посочва териториалната местност на съдебната компетентност. Наблюдаващият кабинет се състои от един или повече прокурори. На всеки прокурор се зачисляват определен брой затвори и осъдени, за които отговаря. Наблюдаващият кабинет представлява орган от монократичен тип. Наблюдаващият прокурор има за задача да контролира организацията на изправителните и наказателни институти. Наблюдаващият прокурор одобрява

индивидуалната превъзпитателна програма за всеки лишен от свобода (съставена по закон от администрацията на затвора), разрешенията за отпуски, достъпът до трудова дейност извън института, разрешение за изпълнение на специализирани медицински прегледи, болнично лечение или хоспитализиране поради тежко психиатрично заболяване, решението, относно предсрочното освобождаване и опрощаването на дебита за процесуалните разходи и за издръжката в затвора. По закон наблюдаващият прокурор е длъжен да посещава често затвора и да се среща с лишени от свобода, които желаят да разговарят с него, негова задача е и преценката относно жалбите, подадени от лишените от свобода по повод дисциплинарните мерки, наложени от

затворническата администрация или по други мотиви. Дава одобрението си за телефонните разговори на лишените от свобода и налага евентуален контрол над кореспонденцията. Упълномощава, вземайки под внимание мнението на дирекцията на института, влизането на външни лица, които изпълняват доброволническа дейност или участват в инициативи по специализация и трудова дейност, насочени към лишените от свобода. Освен това наблюдаващият прокурор взима решение относно прекратяването и отлагането на изпълнението на присъдата, контролира изпълнението на алтернативните марки за лишаване от свобода (зачисляване за определен период към социалните служби, понасяне на наказанието в домашни условия, полусвобода). Занимава се с преразглеждането на случаите за обществена опасност и съответното приложение, изпълнение или прекратяване на мерките за сигурност, наложени от съда. Произнася се относно молбите за преобразуването или заплащането на вноски на паричните наказания. Взима решение за екстрадирането на лишените от свобода чужди граждани и съответните разпоредби за свободата под наблюдение. Изказва мнение относно молбите или предложенията за помилване.

Доброволци в затвора

Доброволецът влиза в затвора, за да даде своя принос в превъзпитателната дейност и приспособяването на лишените от свобода в обществото (чл. 17 и 78 О.Р.) Чл. 17 дава възможност на всяко частно лице или дружество да предложи на Дирекцията на затвора проект, който смята за полезен и с цел приближаването на затворническата общност към свободното общество. Чл. 78 допуска влизането в затвора на доброволци, ако те дават морална подкрепа на лишените от свобода и способстват за ресоциализацията им в обществото.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

Източници за наказателно-изпълнителното право

Конституционни принципи

Чл. 2: гарантира неприкосновените права на човека, дори и да е лишен от свобода.

Чл. 3 алинея 1: гарантира принципа за формално равноправие по време на изправителното третиране и процедурата по наблюдението.
Алинея 2 възпитава равноправието де факто или по същност.

Чл. 10: предписва на италианския юридически правилник да са придържа до нормите от международното право.

Чл. 11: налага на нашата Държава отказ от суверенитет в полза на Европейския съюз по отношение на правосъдието.

Чл. 13 алинея 2: определя резерва в юрисдикцията и затова само един мотивиран акт, издаден от съдебната власт може да лиши или ограничи личната свобода.

Чл. 24 алинея 2: гарантира, че зашитата е неприкосновено право във всеки момент от развитието на делото, както и по време на процедурата по наблюдението.
Алинея 3 гарантира на социално слабите лица средства да се защитават дори и по време на процедурите по наблюдението.
Алинея 4 налага законодателната възможност за преразглеждане на съдебни решения относно несправедливи присъди.

Чл. 25 алинея 1: гарантира, че компетентността на съдията е предопределена от закона с ясни критерии.
Алинея 2 гласи че никой не може да бъде наказан за извършено деяние ако не е влязъл в сила предвиденият затова закон Алинея 3 предвижда, че никой не може да бъде подложен на мерки за сигурност, а само в случаи, предвидени по закона.

Чл. 27 алинея 2: повелява предположението за не виновност на обвиняемия.
Алинея 3 определя, че наказанията не могат да се състоят в третиране срещу човешкото достойнство и трябва да бъдат ориентирани към превъзпитанието на осъдения.
Алинея 4 изключва смъртното наказание.

Чл. 35 и 36: покровителстват труда във всичките му форми, включително и извършеният от лишените от свобода.

Чл. 79: регулира процедурата за създаването на законите за амнистия от индивидуален и общ характер.

Чл. 87: присъжда на Президента на Републиката правото да разреши помилване и да замени наказанията.

Чл. 101: гласи че правосъдието се води в името на народа и съдиите се подчиняват само на закона.

Чл. 104: гарантира автономията и независимостта на магистратурата.

Чл. 111: гарантира правото на справедлив процес с умерено времетраене, според изискванията на закона, с отворена дискусия на страните и в условия на равноправие пред безпристрастен съдия.

Чл. 117: препоръчва на законодателната власт де се изпълнява с оглед на Конституцията и задълженията, отнасящи се до Европейския съюз и международните ангажименти.

Наднационални източници

Всеобща декларация за правата на човека, одобрена от Общото събрание на Обединените Нации в Ню Йорк на 10 декември 1948 г.

Европейски правила за изправителните институции, за последно потвърдени в Препоръка R(2006)2 на Комитета на Министрите на Съвета на Европа.

Европейска конвенция за правата на човека и основните свободи, приета в гр. Рим на 4 ноември 1950 г. и влязла в сила в Италия със закон от 4 август 1955 г. № 848.

Международен пакт за гражданските и политически права, приет в Ню Йорк на 16 декември 1966 г. и влязла в сила в Италия със закон от 25 октомври 1977 г. № 881

Постановления и Препоръки от Комитета на министрите на Съвета на Европа от Страните членки, между които и последната R(1999)22 относно пренаселението, R(2006)13 относно използването на предохранителните мерки R(2010)1 относно пробацията, R(2012)12 относно лишените от свобода чужденци.

Стандарти на Комитета за Предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унизително отношение или наказание (КПИ), публикувани през 2006 г.и съдържащи основни и важни заключения от рапортите на КПИ.

Общо Законодателство Закони

Закон от 26 юли 1975 г. № 354 „*Норми относно* ***Правилника*** *в изправителните институции и изпълнението на мерките за лишаване и ограничаване на свободата.*

Закон от 10 октомври 1986 г. № 662 (т.н. **закон Гозини**) „*Промени в закона за правилника в изправителните институции и изпълнението на мерките за лишаване и ограничаване на свободата.*

Закон от 27 май 1998 г. № 165 (т.н. **закон Симеоне-Сарачени**) „*Промени в чл. 656 от наказателно процесуалния кодекс и закон № 354 от 26 юли 1975 г. и по следващите изменения”.*

Закон № 251 от 5 декември 2005 г. № 251 (т.н. **закон ех Чириели**) „*Промени в наказателния кодекс и закон № 354 от 26 юли 1975 г., отнасящи се до смекчаващите вината обстоятелства от общ характер, рецидив, съд. разглеждане и сравняване на обстоятелствата за извършване на престъпление в условия на рецидив, лихварство и давност”*

Наказателен кодекс: в сила от 1930 г.

Наказателен процесуален кодекс: внесен с Президентски указ № 447 от 1988 г.

Консолидиран текст за имиграцията, одобрен от Президентски указ № 286 от 1998 г. *„Консолидиран текст за разпоредбите, касаещи правилата за имиграцията и нормите за положението на чужденеца”*

Закон № 193 от 2000 г. (т.н. **Закон Смуралия**) *„Норми, които подпомагат за трудовата дейност на лишените от свобода”.*

Закон № 40 от 2001 г. (т.н. **Закон Финокиаро**) *„Алтернативни мерки на лишаването от свобода в полза на връзките между лишените от свобода майки и техните малолетни деца*

Президентски указ № 230 от 2000 г. *„Наредба относно нормите в правилника за изправителните институции и лишаващите и ограничаващи свободата мерки.”*

Преводач: Стилиана Христозова

Редакция и печат в Център по Репродукция
към Отдел Администрация на затворите
Ларго Луиджи Дага, № 2
Гр. РИМ

I издание: януари 2013 г.